

Posudek vedoucího práce na bakalářskou práci sl. Kateřiny Sečkové Španělští manažeři v současné České republice, K otázce adaptace specifické národnostní menšiny, Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií, Praha 2007, 93 s. –

Bakalářská práce sl. Sečkové je věnována aktuálnímu problému pracovní migrace, problému, který po roce 1989 začala česká antropologie – v jisté návaznosti na starší studie – programově sledovat. Autorka svou práci přehledně rozčlenila do standardních kapitol kvalitní diplomové práce, přičemž první dvě hlavy jsou v mnoha ohledech příkladné. Pouze v úvodu věnovaném cílům, vzorku a metodám práce bych zvažila relevantnost Šiškové definice integrace (s. 1). Podobně i pojem národnostní menšina (s. 1-2) může být objasněn šťastněji, než je tomu v díle Christophera Lorda. Zvolený vzorek 16 respondentů je pro kvalitativní výzkum dostatečný, třídění na „starousedlíky“ a nově příchozí správné, pouze v rozdělení respondentů do věkových kategorií bych váhala (s. 3). Také aplikaci komparativní metody mohla být věnována větší pozornost. Indikátory předpokladu a vlastního průběhu adaptace byly zvoleny šťastně, vlastní instruktáž respondentů a setkání s nimi jsou popsány názorně, naopak případné „ohlasy“ výzkumu bych ještě rozpracovala.

Jakkoliv druhá kapitola o česko(československo) – španělských kontaktech v historii a v současnosti může působit nadbytečně, domnívám se, že svou opodstatněnost jako jistý rámec pro výzkum má. Jde o sevřený, zajímavý, informativní text. O funkčnosti relativně pracné kapitoly charakterizující soudobé Španělsko a jednotlivé oblasti, odkud informátoři pocházejí, pak pochybovat nelze, jakkoliv se regionální zvláštnosti v procesu adaptace vlastně neobjevily (s výjimkou vnímání podnebí v České republice).

Vlastní analýza čerpá z dat získaných vlastním výzkumem, vedeným převážně ve španělštině. Při vyhledávání informátorů osvědčila sl. Sečková velkou schopnost komunikace, pro terénního antropologa zcela nezbytnou. Litovat lze pouze malého sepětí s teoretickou literaturou (např. v prezentaci stereotypu o druhém), na druhé straně je třeba vysoce hodnotit zpracování předpokladů k adaptaci (motivace příjezdu, výchozí znalosti a předsudky, jazyková vybavenost a snaha poznat hostitelskou zemi). Jisté rozpaky budí snad jen začlenění kapitoly o znalosti české kultury a historie, jen s obtížemi totiž studentka rozliší, co respondenti znali před příjezdem. Zcela nešťastné je pak začlenění podkapitoly o stereotypech získaných v průběhu pobytu do této části. Za funkční bych spíše pokládala srovnání výchozích a nabytých stereotypů. Za nezbytné pak pokládám rozlišení stereotypů a symbolů. To, co informátoři v České republice postrádají, by mělo být přičleněno k výsledkům procesu adaptace, zde by se snad mohly uplatnit i lokální rozlišení. Vlastní proces adaptace pak správně začíná od dobře analyzovaného kulturního šoku, přes adaptaci na odlišné klima, stravu, bytový standard, na jinaké partnerské vztahy, na jinaké pracovní prostředí a pracovní morálku. Všimá si i vytváření partnerských a přátelských vazeb v cizí zemi a prožívání každodennosti i svátečnosti. Vysoce zajímavý vztah k České republice jako možnému domovu by si zasloužil ještě teoretičtější zpracování, včetně formulací uvážlivějších závěrů (s. 75). Bohužel až v závěrech celé práce se objevuje další indikátor, pro adaptaci klíčový: činnost Španělské obchodní komory (s. 77, 78).

Závěr. Práce sl. Sečkové, vybudovaná na datech z vlastního výzkumu a na studiu odborné literatury, splňuje všechny požadavky kladené na bakalářskou práci. Přestože lze mít námitky proti setřídění materiálu i jeho občasně nezaštitěnosti teoretickou literaturou, celkově hodnotím tento výkon na rozhraní výborné a velmi dobré.